

Sitran Ympäristöohjelman arviointi

Vuosina 2004–2007 toteutettu Sitran Ympäristöohjelma käynnistettiin kehittämään ympäristötekniikasta ja -osaamisesta kansainvälistymisen kasvualaa ja vahvistamaan Suomen asemaa ympäristöalan johtavana maana. Ympäristöohjelmasta tehtiin päätös syksyllä 2004. Ohjelman operatiivinen toiminta käynnistyi kesäkuussa 2005 ja päättyi vuoden 2007 lopussa.

Tavoitteet ja toteutus

Ympäristöohjelman avaintavoitteena oli vauhdittaa ympäristöalan kehittymistä, kansainvälistymistä ja yhdentymistä, edistää alalle tapahtuvia sijoituksia, kehittää kansainvälistyviä liiketoimintaverkostoja ja luoda kansallinen toimintaohjelma tukemaan ympäristötekniikan viennin kasvua.

Ympäristöohjelman hankkeet keskittyivät seuraaviin teemoihin: teollisuuden puhtaat teknologiat, vesihuolto ja sanitaatio, ympäristöhallinto ja instituutioiden kehittäminen, jätehuolto ja kierrätys, ilmastonmuutos ja uusiutuva energia sekä ympäristömonitorointi ja -mittaus.

Ohjelman toimintamuotoja olivat selvitykset, sidosryhmätyöskentely, pääomasijoittaminen, strategian valmistelu ja toteutus sekä tiedottaminen ja tapahtumat. Ohjelman aikana toteutettiin kaikkiaan 44 tutkimus- ja kehityshanketta sekä selvitystä.

Suurin osa arviointiin vastaajista oli sitä mieltä, että ohjelma pääsi asetettuihin tavoitteisiin. Kyselyn vastaajista peräti 88 prosenttia oli sitä mieltä, että Ympäristö-ohjelman tavoitteissa huomioitiin yritys- ja liike-elämän tarpeet, ja 84 prosenttia oli sitä mieltä, että yhteiskunnalliset tarpeet huomioitiin. Kyselyn tulosten mukaan seuraavat tarpeet olisi voitu ottaa paremmin huomioon Ympäristö-ohjelman tavoitteenasettelussa: laajat koko yhteiskuntaa koskevat tarpeet, yritysten ja liike-elämän tarpeet, kansalaisten tarpeet ja erilaisten intressijärjestöjen tarpeet.

Verkottuminen ja kokonaistoteutus

Ympäristöohjelman merkittävin ansio oli, että ohjelma kokosi Suomessa yhteen ympäristöalan erilaisia toimijoita ja vahvisti verkostojen muodostumista. Ohjelma lähensi elinkeinoelämää ja julkista hallintoa sekä toi esiin liiketoiminnan näkökulman ympäristöasioissa.

Ympäristöohjelman tavoitteena oli myös toimia itse pääomasijoittajana ja pyrkiä luomaan edellytyksiä sijoitustoiminnan yleiselle kasvulle. Alun perin omaa sijoitustoimintaa varten varattiin jopa 12 miljoonaa euroa koko ohjelmakaudelle.

Arvioinnissa huomiota kiinnitettiin Ympäristö-ohjelman ajoitukseen, ohjelma toteutettiin samanaikaisesti ympäristöalan aallonharjalla muiden toimijoiden kanssa. Arvioitsijoiden mukaan ohjelma olisi voitu toteuttaa myös paljon aikaisemmin, mikäli Sitra olisi halunnut olla todellinen edelläkävijä.

Kaikkiaan ohjelman toteutus on saanut voimakasta kiitosta. Ohjelma toteutettiin erittäin hyvin olemassa olevilla resursseilla. Cleantech Finland -brändi on paras esimerkki ohjelman onnistumisista. Myös Intiaan perustetun European Business and Technology Centren ympäristöyksikön suunnittelussa ympäristöohjelmalla on ollut merkittävä rooli. Ohjelman tuottama aineisto oli sekä laadultaan että määrältään hyvää. Ympäristöohjelmalla on merkittävä ansio siinä, että ympäristöliiketoiminta on saanut näkyvyyttä ja että siihen uskotaan yhä enemmän kilpailukyvyyn kannalta.